

1.6 Městská hromadná doprava

Tramvaje

Tramvaje, jejich konečné stanice a mosty, přes něž jezdí - to bylo předmětem mého zájmu rozhodně ještě v dobách předškolních. Všiml jsem si i tramvajů jedoucích severojižně kolem Národního musea, i když jména ulic Mezibranská a Škrétova mi ještě asi známy nebyly. Když jsme se na začátku školní docházky předváděli s tím, co kdo umíme, tak u mne to nebyla žádná básnička či písnička, ale konečné stanice všech tehdejších 23 pražských tramvajových linek. A protože je v tom kus pražské historie, tak zde své první vzpomínky z této oblasti zaznamenám. Budu zpravidla začínat mne známější konečnou stanicí (není to dodrženo u 18).

1 Vršovice, Čechovo náměstí - Mezibranská - Wilsonovo nádraží - Čechův most - Bílá Hora. *Věděl jsem, že jezdí přes Staroměstské náměstí, její trasa odtud na Klárov byla pro mne zahalena tajemstvím. Na Čechově náměstí objížděla blok západně od Waldesky a stávala v (dnešní) Minské ulici spolu s dvacítkou - pro odjezd se využívala pravá i levá kolej. (Velké změny tam od té doby nejsou; doplněním některých oblouků se zvětšily manévrovací možnosti.) Na Bílé Hoře si vzpomínám na jednokolejnou smyčku, ale nevím, zda jde o vzpomínku z doby předškolní.*

2 Flora - Náměstí Míru - Spálená - Most legií - Špejchar - Štefánikův most - Žižkov - Flora. *Na Floře byla konečná s čekáním; pokud si pamatuji, každá tramvaj tam čekala do doby, než přijela další; cestující z ní mohli přestoupit. Čekací stanice v obou směrech byla v Jičínské ulici severně od Vinohradské (tehdejší Stalinovy).*

3 Pankrác, Na Veselí - Škrétova - Václavské nám. - Štefánikův most - Pelc-Tyrolka (*moc důležitá stanice, odtud se jezdilo do ZOO*) - Vozovna Kobylisy. *Myslím, že do ulice Na Veselí byla odbočka a v ní přejezd; v Kobylisích trojka obracela ve vozovně, ale nevím, zda jsem se tohoto nedopátral až jako školák.*

4 Zahradní město (*jednokolejná smyčka*) - Vršovice - Národní divadlo (*obracení s využitím existujících tratí*). *Žádný most.*

5 Hlubočepy - most Legií - Hloubětín. *Moc se mi líbila podobnost názvů konečných stanic. Hlubočepský přejezd jsem znal, jezdili jsme někdy do Prokopského údolí, hloubětínskou smyčku jsem poznal až později.*

6 Dětská nemocnice - Mezibranská - Museum - Hlávkův most - Stromovka. *Trojúhelník v ulici Boženy Němcové (název ulice jsem neznal) i velká smyčka ve Stromovce mi byly záhy známy, ale dlouho rouškou tajemství pro mne byl zahalen Hlávkův most a trať šestky v Bubenské ulici.*

7 Nákladové nádraží Žižkov - Bulhar - Museum - Můstek - most Legií - Podbaba. *Trojúhelník s couváním v Želivského ul. po trati 10 mě velice zaujal, nebylo to daleko od nás. Zato smyčku v Podbabě jsem v předškolním věku neznal.*

8 Královka - Letná - Hlávkův most - Městské museum - Palmovka (nevím, zda už v té době v dopravní špičce jezdila až na Harfu). *Na Královce se využívala smyčka postavená pro sokolské slety (vidal jsem to díky návštěvám u tety Slávy), na Palmovce byl smyčka ulicemi.*

9 Vápenka (vozovna Žižkov) - Ohrada - Koněvova - Bulhar - Prašná brána - most Legií - Anděl - Motol. *Smyčka kolem bloku domů u žižkovské vozovny byla v procházkové vzdálenosti od domova, motolský přejezd (nejdéle pravidelně používaný) jsem snad v předškolním věku také už znal, někdy jsme byli s rodiči v Motole "na výletě".*

10 Ohrada - Židovské hřbitovy - Museum - Masarykovo nádraží - Městské museum - Harfa (ve špičce možná až do Hloubětína - tehdy se neříkalo "Starý Hloubětín"). *Trojúhelník na Ohradě s couváním Koněvovou ulicí po trati 9 jsem snad poznal už v předškolním věku a i na Harfu jsme při nějaké procházce s rodiči zavítali někdy hodně dávno; tam tehdy byl trojúhelník se zajížděním do postranní ulice určený jen pro obracení tramvají.*

11 Průběžná - Václavské náměstí - Štefánikův most - Divoká Šárka. *Rád jsem se díval na obracení tramvají na trojúhelníku, kde 11 k couvání využívala trať 4 v Průběžné a V Olšínách (jména ulic jsem neznal a neregistroval); trať až na Bořislavku jsem měl projetu, protože jsme jezdili k tetě Milce a strýci Zdeňkovi na Hanspaulku, na Špejchar jsme jezdili při návštěvách u Antků, do Kamenické při cestách k zubaři Dr. Fr. Pavlíčkovi. Zda jsem smyčku v Šárce viděl už v předškolním věku, nevím. Souviselo by to s naší první návštěvou v Divoké Šárce, a tu neumím datovat. Bližší mi bývala Tichá Šárka, dotýkající se Soborské ulice, kde bydleli zmínění Laštovkovi*

12 Nádraží Smíchov - Uranie - Trojský most - Pelc Tyrolka. *Pamatuji, že 12 jezdila přes Letnou, ale zda to bylo již před začátkem mé školní docházky, nevím. Teprve později jsem se dověděl, že její pravidelná trasa mezi Klárovem a Holešovicemi patřila na nábřeží a trasa přes Letnou byla důsledkem monstrózní stavby Stalinova pomníku. Zato asi hodně dávno jsem věděl, že při cestě z Pelc-Tyrolky zatáčí za mostem vlevo, a tamní její trasa, určená stanicí Uranie, byla pro mne čímsi tajuplným. Smyčky na Pelc-Tyrolce i před starou budovou smíchovského nádraží jsem znal.*

13 Krč, Ryšánka - Škrétova - Muzeum - Hlávkův most - Libeňský most - Bulovka. *Trojúhelník na Ryšánce sloužící jen obracení 13 jsem poznal až později, u Bulovky, nemýlím-li se, byl v postranní ulici přejezd - vzpomínky na tuto konečnou jsou velice mlhavé.*

14 Kačerov - Nusle - Karlovo nám. - Václavské nám. - Hlávkův most - Libeňský most - Střelničná. *Smyčku na Kačerově jsem znal, jezdili jsme někdy do Krčského Lesa; trasa Vodičkova-Jindřišská, Hlávkův most, Holešovice a Libeň pro mne byly pojmy nespojené s projížďecí zkušeností.*

15 Košíře, Zámečnice - Anděl - Palackého most - Myslíkova - Václavské nám. - Vysočany. *Na smyčku před moderním kostelem v Košířích si pamatují; dnes už není ani smyčka, ani zastávka Zámečnice. Myslím, že přese všechny změny ve Vysočanech tam byla smyčka taková, jaká je dnes ("Vysočanská radnice"), ale ve svém útlém věku jsem to tam neznal*

16 Nové Strašnice - Korunní - Palackého most - Smíchovské nádraží. *Naše tramvaj (podobně jako 11); jí jsme jezdili na Smíchov za babičkou a tetou Bohunkou, a snad i někdy ke Smetánkům. Přejezd na Černokostelecké (Nové Strašnice) byl pro mne oblíbenou podívanou, smyčku před smíchovskou nádražní budovou jsem znal.*

17 Braník - Trojský most - Výstaviště - Pelc Tyrolka. *Pamatuji trasu přes Václavské náměstí, když byl Čechův most uzavřen; viz 12, 21.*

18 Podbaba - Hlávkův most - Palackého most - Radlice. *Linka s oběma konečnými stanicemi mi byla dost neznáma, podbabskou smyčku jsem vůbec neznal, v Radlicích, kde byla také smyčka, k níž se jelo jednokolejným úsekem, jsme snad jednou s rodiči byli.*

19 Spořilov - Mezibranská - Václavské nám. - Nový Hloubětín. *Na obou konečných stanicích byly smyčky; na Spořilov jsme někdy jezdili (koupaliště, Krčský Les), přes Nový Hloubětín jsem jel s tatínkem jednou autem, když jsem ho doprovázel na jakousi návštěvu do Neratovic (kdo nás vezl, nevím)*

20 Čechovo náměstí - Václavské náměstí - Legií most - Petřiny. *Linkou jsem v předškolní době nejel, vršovickou konečnou stanicí jsem znal (viz 1), Petřiny nikoli (žiji v přesvědčení, že již tehdy tam byla smyčka)*

21 Hrdlořezy - Václavské nám. - Braník (ledárny). *Konečná stanice Hrdlořezy měla přejezd v Koněvově ulici, západně od křižovatky se Spojovací (tedy zhruba 1 km západně od Hrdlořez). V Braníku byla smyčka poněkud severněji (blíže k centru), než je současná, již málo využívaná, u nádraží Braník.*

22 Olšanské hřbitovy - Václavské nám. - Národní divadlo - Mánesův most - Hrad - Vypich. *U Olšanských hřbitovů byla smyčka, mám dojem, že obousměrná, pro pravidelné obracené 22 se používala vnitřní. Vypich jsem v té době asi neznal.*

23 Bořislavka - Mánesův most - Národní divadlo - Škrétova - Michle, Chodovská. *Na Bořislavce byla smyčka, ve stanici Chodovská si pamatují na přejezd východně od trati 19.*

Trolejbusy

Všiml jsem si i trolejbusů (na rozdíl od autobusů, z nichž jsem v předškolním věku asi znal jen "ten, který jel do ZOO", a to také ne důvěrně, poněvadž jsme chodívali Stromovkou nebo na Pelc Tyrolku pěšky)

51 Bořislavka - Sv. Matěj. *Trať jsem znal v úseku Bořislavka - Hanspaulka, v předškolním věku jsem ji možná měl projetu i dále, avšak nikoli až k Matěji - jezdívali jsme k Laštovkům do Soborské ul. Záhadou mi byly troleje vedoucí z Bořislavky ke Střešovicům (až o hodně později jsem se dověděl, že šlo o manipulační vedení do vozovny Střešovice.*

52 Václavské nám. - Jiráskův most - Jinonice

53 Václavské nám. - Jiráskův Most - Hřebenky

54 Jungmannovo nám. - Zdravotní ústav

55 Václavské nám. - Pankrác (*u konečné jsem nebyl, nevím, zda končila u Děpkanky či už v té době u Jawy*)

Trolejbusy na Václavské nám. přijížděly Štěpánskou a odjížděly Krakovskou

Jízdné

Lístek na tramvaj stál 2,50 Kčs, na trolejbus či autobus 3,00 Kč, dětský vždy 1,50 Kč. Tarif byl přestupní, na lístku průvodčí kleštěmi vyznačoval linku, kde byla jízdenka zakoupena (u trolejbusu číslo, zmenšené o 50), pořadové číslo dne v měsíci, hodinu nástupu (s přesností na čtvrt hodiny) a "směr" - co to znamenalo, to jsem tehdy nevěděl. [Na lístcích zakoupených v tramvaji bylo modré D \(nevím, jak to bylo s lístky pro přestup na autobus či trolejbus, ty se v tramvaji prodávaly za 3,00 Kč\), v trolejbusu červené T a v autobusu zelené A. Stejnou barvou bylo vyplněno u dětského lístku pole s cenou. Dětské lístky byly určeny dětem od 6 do 10 let, děti starší než 10 let už platily plné jízdné.](#)

Listopad 2011, prosinec 2016, březen 2019